Dépôt légal

Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

NĂM THỨ HAI số 45 — MỖI SỐ 0$08 — NGÀY THỨ TƯ 11 JANVIER 1928

DEPOT LEGAL • INDOCHINE • No 7659

TIẾNG-DÂN

LA VOIX DU PEUPLE

聲 民

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ thứ tư và thứ bảy

Chủ-nhiệm kiêm Chủ bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG

Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

BÁO QUÁN Đường Đông-Ba, Huế
Giây thép nói số 62
Giây thép TIẾNG-DÂN — Huế
Hộp thơ số 31.

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP		NGOẠI-QUỐC
Một năm	5$00	6$00
Sáu tháng	2,50	3,50
Ba tháng	1[illegible]	2 00

Mua báo phải trả tiền trước. Thơ và mandat gởi cho M. TRẦN ĐÌNH-PHIÊN.- Ai đăng quảng cáo việc riêng tin thương nghị trước.

Xa-xỉ làm suy-bại kẻ giàu và làm kẻ nghèo khốc hại đến bội phần.

(Diderot)

CÂU CHUYỆN NĂM HẾT TẾT ĐẾN

(Tiếp theo)

Trên kia ký giả đã thử ước kể sự hư phí về khoản thứ nhất là 60 triệu. Bây giờ xin nói qua khoản thứ hai, về các món ăn uống.

Độ rày, ai chả trông thấy các hiệu Hoa-thương nhan nhản những các thứ thực phẩm, quả phẩm của Tàu, có thứ của ta, mà mang lốt Tàu, còn người mình ra vào buôn sỉ cất lẻ như bướm liệng vườn hoa. Trông thấy cái quang cảnh buôn bán « phát tài » của người ta, mà thèm đến chảy nước dãi!

Trừ những người cùng vô sở xuất thì không kể, nhưng thế nào cũng phải có được một gói chè tàu, « để cúng ông bà ba bữa », còn thì từ nhà « đủ ăn » cho đến nhà « dư dật », cũng mua các thứ đó, mới là « sang trọng ». Thế thì người giàu, tốn phỏng chừng 5$00, nhà thường thường bậc trung, cũng tốn mất 2$00. Tính theo số quân bình mỗi nhà phí hết 3$50. Dân số ta, trừ nhà nghèo ra, thì hai hạng kia tính phỏng cũng có được 10 triệu, thành ra tốn 35 triệu đồng. Ấy mới kể qua các món ăn. Xin kể cả thứ uống, để cho biết tốn hết bao nhiêu cho hay. Trừ các thứ rượu mùi, cùng các thứ quí giá khác, còn thì người đã thành niên rồi thì trong dịp « ăn chơi » này, ai cũng « đánh chén » cả, nhất là những hạng lưu chốn phồn hoa, cùng dân cư ở thôn lạc, đâu đâu cũng trông thấy ngổn ngang những cái « hũ chìm ». Thứ rượu người mình thường dùng là rượu cất, tục gọi là « rượu Annam ». Kể cả rượu uống và rượu cúng, người không cúng cũng uống mỗi người phí đến 0$20 là ít, mà tính số quân bình, thì trong 20 triệu người số người uống rượu đến 15 triệu, tốn mất 3 triệu bạc.

Thứ đến đồ trang-sức, là hàng dệ. Ngày thường người mình ăn mặc đã xa xỉ, thành thị đã đành, mà thôn quê cũng thấy tiêm nhiễm cái tệ tập ấy rồi. Nguy thay! Huống chi ba bữa « ăn mặc », thì ai có tiền, mà lại chịu mang một cái áo lương, hay cái áo xuyến ta? Những nhà nghèo-nghèo, — nghĩa là không đến « mình mộc tác pháo », — nhà nào cũng chạy tông, chạy tột, sắm một cái áo vải láng, (có nơi gọi là vải sơn-đầm: vì sao, không hiểu), năm nay lại thấy thứ vải có dệt hoa, các anh các chị thích lắm, áo đã mới, thì quần phải mới, áo dài áo ngắn, phải may bằng vải lụa (quyến, trắng. Tổng cọng tốn chừng 5$00 là ít. Ấy là nhà nghèo, đến những nhà trung-phú, đại-phú, thì muốn đẹp đến đâu cũng có mà càng nhiều tiền lại càng muốn đẹp hơn người, điều ấy không lạ. Ta thử tính cho hai hạng giàu này, mỗi người độ 10$00. Lấy số quân bình mà tính cho cả ba hạng thì mỗi người tốn hết 7$50. Nếu chịu nhận tâm, mà tính số người nghèo « xơ xác » là 5 triệu, còn ba hạng kia 15 triệu. Thành ra đồng bào ta, trong lúc « tết-nhất » này, về đồ mặc tốn mất 112 triệu rưỡi.

Tổng cọng ba khoản chi phí trên này, thì thấy trong ba ngày « xuân nhật », quốc dân ta hao mất 210 triệu đồng. Nhưng nào phải ba ngày xuân mà thôi đâu: lẽ chơi xuân thì chơi cho hết xuân mới nghe! Nếu bài này là bài thống kê, thì tính từ năm chí cuối, còn biết bao nhiêu hư phí nữa.

Người ta thường nói dân ta nghèo, nhưng xem cứ mỗi một lễ tết tiêu những hơn mấy trăm triệu bạc, thì có thể cho lời họ đồn là không đúng chăng? Song đúng hay không, chả quan hệ gì. Chỉ biết rằng trong cái số bạc « khổng-lồ » ấy, người mình không chế tạo được vật gì, gọi là thu vớt lấy một đồng, mà để cho người Chệt người Chà .... mang đi cả. Nếu cứ mỗi năm hao mất phỏng chừng 100 triệu, thì 10 năm, 20 năm mất biết bao nhiêu triệu! Mà nào phải dân ta chỉ sống đến 10, hay 2. 3. 4 mươi năm, rồi không sống nữa đâu: Trời còn để có đến nay, thì còn chắc cùng với mặt giời mặt giăng mà sống mãi.

Khổ vì người mình không trông thấy cái số tiền ức triệu ấy biến đi trước mắt, cho nên không lấy làm tiếc, chẳng qua là mỗi người tốn vài ba đồng có thấm vào đâu! Nhưng thử nghĩ: huyết trong thân thể ta, có tụ lại một nơi bao giờ đâu; nó lưu hành khắp trong các bộ phận, từ mạch huyết to, đến mạch huyết ti ti, mạch nào cũng phải đầy đủ cả, thì thân thể mới mạnh khỏe mà sống được. Nếu có mạch nào để huyết tiết lậu ra ngoài, thì thân thể chắc vì đó mà xanh xao, rồi đến chết. Người ta thường ví tiền tài là huyết mạch, có huyết mạch mới sống, thế mà ta không quí huyết mạch của ta. Hại thay!

Nay nhân năm hết, tết đến, ký giả trông thấy đồng bào ta đua nhau đem cái huyết mạch ấy, mà bồi dưỡng cho ai, nên bất giác thương tâm cho nên kinh tế nước nhà, phải mạo muội kể qua ra đây thôi, chớ không phải bàn bông lông đông dài.

Sau hết, có một điều ký giả xin đồng bào ta chịu khó lưu ý: là cuộc đời phải theo cái công-lệ thông công, dịch sự, không ai tự cấp cho mình đủ cả mọi vật nhu yếu được.

Vậy mong đồng bào ta cũng ra tay ăn làm như thiên hạ, để khỏi hổ thẹn là một dân tộc có ăn mà không làm, cứ tiêu-hao mà không sinh-sản.

Ông Mạnh nói rằng: « Ngài gắng sức làm như họ, thì cũng có thể làm cho nước ngài trở nên mới được ». Vậy ta cứ gắng sức đi!

Tương-Cùi (Qui-nhơn)

VẬN-VĂN

Thơ ông Táo

Ba hòn đất sét vắt ba ông!
Hay-hèn xưa rày gọi Táo-công.
Dầu cúi, lưng khum đành giấu mặt
Thân nung, lửa đốt chẳng nao lòng.
Miễn là xó bếp cho no ấm,
Mặc kiếp trần gian nỗi lạnh lùng.
Hôm, sớm nồi cơm gìn giữ kỹ,
Ấy là ơn đức của trời phong.

VĂN AN
NGUYỄN-BÁ-NGHIÊM

Giận đời

Giận ăn cơm đó hỏi cơm ai?
Giận mắt ngó rồi lại điếc tai.
Giận kèn gà nhà ai dặn tới
Giận hao mạch nước dửa nào xoi.
Giận người chỉ lối cho thằng mọi.
Giận kẻ giày mò khéo rước voi.
Giận hãy giận hoài không hết giận
Giận ăn cơm đó hỏi cơm ai?

N. T. Q.

Vịnh hoa Sen

Danh giá nhà ngươi há phải hèn.
Vì sao lại ở dưới bùn đen?
Thơm tho đáng gọi hoa quân-tử.
Thanh bạch thua gì đóa thủy tiên
Lúc trẻ ngó-sen đã nổi tiếng.
Khi già liên nhục hãy còn tên
Dầm nơi bùn đục hằng không nhiễm
Gặp hội Tòa cao thấy đứng trên.

LƯU-XÍ-NHU

Còn ai là người hảo tâm???

Xin giúp nạn dân Thanh-hóa

BẢN BÁO KHẢI SỰ

1. Các ngài mua báo năm, mà đến nay chưa trả tiền xin gởi ngay về cho bản quán để tiện việc sổ-sách.

2. Các ngài mua hạn ba tháng đến nay đã quá hạn rồi, song bản quán vẫn cứ gởi báo luôn, vậy xin các ngài gởi thơ cho bản quán biết và gởi tiền báo mua luôn mới cho luôn.

VẤN-ĐỀ HIẾN-PHÁP

Lược-luận về vấn-đề hiến-pháp

(Tiếp theo)

II. — Phương-diện Quốc-dân

Đứng về phương-diện Quốc-dân thời xét hai việc: vấn đề « trình độ » và vấn đề « dân tộc ».

Dân ta ngu dốt, lấy hiện thời mà nói thời còn thua kém dân các nước văn-minh nhiều. Nhưng vì cớ gì mà ngu dốt?

Những kẻ có lòng lo đến tiền đồ quốc-dân, người thời nói vì kinh-tế chưa chấn hưng, người thời nói vì giáo dục chưa chỉnh đốn, người thời nói vì tục lệ chưa sửa đổi. Nói như thế là chưa xét kỹ.

Tôi vẫn biết kinh tế, giáo dục, tục lệ đều là những việc trọng yếu trong nước; tôi vẫn biết nước có nhiều tiền mới gọi là giàu, nhiều nhân tài, mới gọi là mạnh. Nhưng muốn có nhiều tiền, nhiều nhân tài, phải sắp đặt: mà muốn sắp đặt thời phải có quyền. Quyền sắp đặt trong nước tức là chánh trị. Thế thời: kinh tế, giáo dục, tục lệ, chỉ là những « ngoại dung » của sự phú cường. Muốn chấn hưng kinh tế, chỉnh đốn giáo dục, sửa đổi tục lệ, phải lo cải lương chánh trị trước. Muốn một dân tộc ngu dốt trở nên một dân tộc khôn ngoan, phải lo đổi chánh thể chuyên chế sang chánh thể dân-trị trước. Mà muốn có chánh thể dân-trị thời phải lập Hiến pháp. Thế ta có thể nói rằng: trình độ Quốc-dân ta hiện thời thiệt là hợp với sự thiết lập Hiến pháp vậy.

Xét lịch sử thế giới đủ rõ. Phải duy tân Nhật, muốn duy-tân, trước tiên phải đánh đổ chánh-phủ Mạc-phủ. Phải cách mạng Tàu muốn lập dân quốc trước tiên phải đổi chánh phủ Thanh. Nước Pháp được giàu mạnh là vì nhân tài nhiều, kỹ nghệ thương mãi thịnh: nhân tài được nhiều, kỹ nghệ thương mãi được thạnh, là sự sinh hoạt được tự-do; sinh hoạt được tự do là bởi lý thuyết nhân-quyền dân quyền, mà muốn thực hành lý thuyết nhân quyền dân quyền thời trước tiên phải đổi « quân quyền chuyên chế » sang làm « dân chủ cộng hòa ».

Theo cách giải nghĩa hai chữ « Hiến-pháp » như trong chương thứ nhứt đã nói thời vấn đề Hiến pháp phải đi với vấn đề dân tộc. Một dân tộc chung một nước, thì chung một Hiến pháp, là lẽ tự nhiên. Nhưng nhiều khi không được như thế. Nói về xứ ta thời sự ấy lại khó khăn lắm.

Ở xứ ta hiện nay có ba ý tưởng. Có phái ưng liên hiệp cả năm xứ Đông-dương làm một nước liên bang. Có phái ưng liên hiệp Trung, Nam, Bắc kỳ trở lại làm một nước. Lại có phái muốn biệt xin một hiến pháp riêng cho Trung kỳ.

Theo công lý mà bàn, liên hiệp Trung Nam Bắc kỳ làm một nước là phải. Nhưng lấy hiện thời mà xét, và nếu muốn ý tưởng có thể thực hành, thời chỉ giải quyết vấn đề hiến pháp cho một mình Trung kỳ mới có lẽ được.

Ông Nghị trưởng viện Nhân-dân đại biểu Trung-kỳ thỉnh cầu Hiến pháp là cũng chỉ thỉnh cầu được cho một mình Trung kỳ. Quan Toàn-Quyền tỏ lời thuận tình là cũng tỏ riêng cho Trung-kỳ. Thế thời ta có thể nói rằng: hiện nay, dân Trung-kỳ xin lập Hiến pháp.

(Còn nữa)

Tình-tiến

TẠP-LOẠI

Vấn đề ngôn luận

(Tiếp theo)

IV. — Thể lệ của một đạo luật ngôn luận. —

Thường thường một đạo luật ngôn luận phải định về năm chương này: nhà-in và hàng sách, sách và báo chí, việc dán yết thị và rải hoặc bán giấy ngoài đường, tội phạm làm báo và viết sách, việc truy vấn và tố tụng.

Thể lệ đạo-luật thi hành bên Pháp ngày 29 Juillet 1881 và đạo sắc-lịnh thi hành trong các xứ bảo-hộ Đông Dương ngày 4 Octobre 1927 (1) đại khái như thế. Phần nhiều các đạo luật của các nước cũng tựa tựa như thế.

A) Nói về nhà-in và hàng sách. — Nhà-in và hàng sách lúc xưa không được tự-do chánh-phủ thường dùng những thủ đoạn để phòng để ngăn trở. Bởi thế, trong các nước văn minh ngày nay, luật ngôn luận cho nhà-in và hàng sách được tự do, nghĩa là đủ tư cách như các món buôn khác. Chánh-phủ chỉ còn giữ được đôi ba chút quyền kiểm-sát như: bắt đề tên và nơi ở của chủ nhiệm nhà-in trên bản-in, ký-án bản in trước (hoặc đồng thời) khi phát hành, v. v.

B) nói về sách và báo-chí. — Sách khác báo chí. Sách ấn-hành không có hạn, báo chí thời có. Theo luật các nước văn minh ngày nay, sách xuất bản không phải trình duyệt trước. Báo chí vì xuất bản có kỳ hạn, nên phải khai báo trước; khai báo trước nghĩa là báo cáo trước cho chánh-phủ biết chớ không phải xin phép. Đó là nói về sách và báo chí viết bằng chữ bản quốc (Pháp). Sách hay báo chí viết bằng chữ ngoại quốc (chữ quốc ngữ ta cũng vào hạng này) thời không được tự-do, chánh-phủ có quyền cấm không cho bán: làm cách ấy để giữ sự trị-yên trong nước.

C) Nói về việc dán yết thị và rải hoặc bán giấy ngoài đường. — Người ta muốn cổ động một việc gì thường in giấy đem rải ngoài đường hay dán vào những chỗ đông người. Làm như thế có thể tổn hại những nơi công cộng. Bởi thế, luật ngôn luận cho chánh-phủ được quyền lựa những nơi công cộng quan-trọng để cấm không cho dán yết thị.

Trong các nước văn-minh, thình lình muốn in giấy rải ra đường để cổ động thời không phải trình duyệt trước. Nếu muốn làm nghề bán giấy, như bán sách, bán báo giữa đường, tuy không phải xin phép, nhưng cũng phải khai trình trước. Chánh phủ làm như thế là có ý giữ đôi ba chút quyền kiểm sát, như đối với báo chí, đã nói trên kia.

D) Nói về tội phạm làm báo hay viết sách. — Trong ba chương trên kia, luật có ý giữ cho quyền hành chính đôi ba thủ đoạn để-phòng lật vặt; chương thứ tư này mới thiệt là công việc của quyền tư pháp. Nói về tội phạm, nên phân biệt ba hạng: tội phạm đối với toàn thể quốc gia, như xui làm loạn, xỉ nhục những kẻ cầm quyền v. v.; tội phạm đối với tư nhân trong nước; và tội phạm đối với người ngoại quốc, như ngăn trở sự ngoại giao, xỉ nhục vua chúa các nước đồng-minh, v. v. Chương này nói về cách trừng phạt các tội phạm ấy.

E) Nói về việc truy vấn và tố tụng. — Truy vấn là tìm những người chịu trách nhiệm phạm tội. Trong một tờ báo có người chủ nhiệm, người quản lý, người biên-tập, v. v.. Như tờ báo ấy mắc phải tội phạm, thời có khi hết cả các người ấy phải chịu, có khi chỉ một người phải chịu.

Tố tụng là luy tội ở tòa án. Vì có nhiều hạng tòa án, nên phải biết chịu tội ở tòa án nào. Theo luật ngôn luận pháp, có tội phải xét ở tòa đại hình, có tội phải xét ở tòa trừng trị, có tội phải xét ở tòa vi cảnh.

(còn nữa)

T. D. N.

Viện Nhân-dân đại-biểu Trung-Kỳ

Bức thơ của ông Nghị-trưởng gửi quan Khâm-sứ.

Bẩm quan Khâm sứ,

Trong mấy tháng đây, tôi nhận được rất nhiều thơ ở mọi nơi tỉnh Quảng-nam gửi đến, phàn nàn về nỗi trộm cướp hoành hành ở chốn thôn quê. Vậy tôi xin thay mặt dân tỉnh ấy mà trình quan lớn những việc sau này:

Ở miền Hòa vang, Điện-bàn, Duy-xuyên, trộm cướp khắp nơi, nhất là trộm trâu trộm bò. Luật Annam thì cấm làm thịt trâu, mà ở các chợ như Trà-Kiệu, La-tháp và Bảo an v. v. vẫn thấy bán thịt trâu, vậy có thể đoán rằng quân đạo kiếp bắt trâu rồi làm thịt bán cho mất tang tích.

Ở Phủ Thăng-bình, về miền Phước-hà, An-lý và An-thái, trộm cướp tự-do hoành hành. Một vài tên như Giang và Tích đã bị bắt và đã xưng nhiều tên đồng đảng.

Ở Tiên-phước có mấy tên bợm vượt ngục ra, nay thường rình ở quanh làng Tân-an, để đánh và cướp dựt của khách qua đường. Mới rồi Lý-trưởng Tân-an báo với huyện rằng y có thấy các bợm ấy đi qua chợ, nhưng lừa bắt mà không được. Sau bọn này thù oán nên trộm cướp ở chung quanh đó lại dữ dội hơn thường.

Ngày 23 tháng 10, hai tên phu cáng ở làng Phi-lâm đi qua đường Tân-an, khi vào một nhà hàng dọc đường để nghỉ ngơi và uống nước, thì bị bọn kẻ trộm nó đánh và lấy hết đồ, kêu van đến cứu mà dân làng chẳng ai ra cả. Việc này đã trình huyện, hiện nay đương tra xét.

Ngày 28 tháng ấy, ở làng Phú-nhân, tổng Đông-việt, một toán kẻ cướp vào nhà một người tên là Ta-xin, cướp được một món tiền to và các đồ nữ-trang. Hiện quan Đồn và Cẩu-quản ở huyện đương cho đi tróc nã.

Những việc ấy là kể sơ lược, để quan lớn hiểu rằng hiện nay ở tỉnh Quảng-Nam trộm cướp nhiều lắm, và chúng nó bước chân đến đâu thì nhân dân khốn khổ, ngậm đắng nuốt cay.

Bởi vậy, tôi xin thay mặt nhân-dân, trình bày cùng quan lớn cái tình-trạng nguy-hiểm ấy, mong rằng quan lớn sẽ sức cho các phủ huyện phải hết sức mà tróc nã bọn hung-đồ và tìm phương-sách trừ tiệt những sự rối-loạn ấy cho nhân dân được an-cư lạc-nghiệp.

Xin kính....

Nghị-trưởng ký tên

(Dịch theo bản pháp-văn)

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ

HUẾ

Không học mà đọc báo được

Hai cô con gái bán rượu tại phố Bao-vinh là con một ông cựu giáo-sư, thuở nay không hề đi học, nhưng có hai đứa em đi học nhà trường, nên cứ hỏi em mà học lóm, rồi lần lần đọc chữ quốc-ngữ thạo, bây giờ lại hay đọc sách, xem truyện và xem báo. Không phải con nhà phú quí cũng không phải nữ học-sinh, chỉ khi rảnh, tự học riêng lấy mà tự nhiên thông được. Con nhà thế phiệt, các bạn mày râu, có nên thẹn không !

THỪA-THIÊN
(PHÚ-LỘC)

Uống nước nhớ nguồn

Làng Mỹ-lợi thuộc Huyện Phú-lộc tỉnh Thừa-thiên nguyên ông bà trước gốc ở làng Lương-niệm (gần Sầm sơn) Huyện Quảng-xương Thanhhoa, nay làng ấy nghe dân Thanhhoa bị thủy tai. Đã góp một món tiền 42 $ 50 đặng giúp chung cho anh em đồng tỉnh, còn các Tộc cùng tộc trưởng lại chung một món tiền 35 $ 00 gởi giúp riêng cho làng Lương-niệm để tỏ lòng mộc bổn thủy nguyên, tấm lòng thương nòi yêu giống và không quên cội gốc (bất vong bổn) thật đáng làm gương cho người mình vậy.

Bản báo đã gởi món tiền 35 $ 00 ấy ra quan Sứ Thanhhoa nhờ ngài phát riêng cho làng Lương-niệm, còn danh tánh các người hảo tâm đăng ra sau này :

Họ Lê	25$00
» Trương	2 00
» Nguyễn	7 00
» Đoàn	3 00
» Trần	3 00
» Hoàng	2 00
» Lại	2 00
» Lương	3 00
» Cao	2 00
» Mai	2 00
» Đặng	1 00
» Phan	1 00
Các tộc trưởng	1 00
Cộng	35$00

THANH-HÓA
(THỌ-XUÂN)

Một cái án mạng dị kỳ

Nguyên hôm 14 tháng tư Annam năm nay ở làng Nhất-quả, tổng Thượng-cốc, quan phủ có khám nghiệm thấy vợ ba ông chánh tổng L. d. D.... chết ở dưới giếng. Trong khi khám nghiệm quan có nói người chết này bị nhiều thương tích nặng lắm, và đoán rằng đương hoài thai. Khám xong quan bèn giao cho sở tại canh giữ, để quan về bẩm xin quan Docteur tới khám, không rõ ra sao mà để đến ba ngày, thì có giấy quan bảo cho chôn, rồi từ đó không thấy tin tức gì nữa, ông chánh ấy cứ làm việc như thường.

Ông chánh này trước đã có người con trai (con vợ cả) vì việc nhà phải thắt cổ ngày 15 tháng tám năm Khải định thứ tám.

Hồi đó quan phủ cũng phải khám nghiệm, không biết người vợ hai chạy vạy thế nào rồi sau cũng im việc.

Về sau ông ấy lại có ép duyên một người con gái đã có chồng (tức là người chết trên kia) Một hôm ông đi vắng, người vợ hai đánh người vợ ba rất đau, người ấy mới về nhà cha mẹ để tìm thuốc uống, đến tối tới, thì người vợ hai lại đánh thêm nữa, lúc đó ông chánh về, chưa biết đầu đuôi làm sao, cũng mang bâton đánh luôn, người kia vì đau đớn quá, đêm hôm ấy đành phải đâm đầu xuống giếng mà chết. Tôi mong rằng quan trên cho phép quật khám để tuần oan cho người ta.

Một người làng lại cảo

(QUẢNG-XƯƠNG)

Dại bất lương

Tên lý D. là lý-trưởng thâm niên ở làng Ngói, tổng Thủ-chính mới rồi có lên quan Huyện lĩnh 8 $ bạc để về giúp dân trong làng bị thủy tai kỳ trước, anh ta đem về, chỉ phát cho dân có 6 đồng, còn bao nhiêu thì đút túi.

Việc này dân làng đương kiện tại Huyện. Nghe đâu đã vào ra trong quan ba bốn lần mà chưa xong. Hiện nay tên lý D. đương chạy vạy, giựt mượn anh em làng này vài chục, làng kia mươi đồng, không biết đơn từ giấy má sao mà dữ thế !

Thương hại ! có tiền nó biết giúp bà con trong làng, lại giựt của người khác giúp mà xài, rồi lại chạy kiếm nơi này nơi khác để cúng cho những người không bị nạn, có phải là dại không ?

Ph. v. Th.
Thủ-chính

NGHỆ-AN
(ANH-SƠN)

Quan đi mà dân mừng

Thủ lệnh là chức thân dân, nên thuở nay những người làm phủ huyện mà có chánh tích, có ân huệ, thì trong lúc thuyên chuyển, dân trong hạt thường có lòng lưu luyến, hoặc làm đơn nguyện lưu, hoặc lập bia công đức, việc đó dầu cho người đời nay, cũng thấy thường có.

Thế mà dân Anh-sơn ta nghe quan đổi đi thì ai cũng mừng cả, ấy cũng là chứng rõ cái chánh tích của quan trong mấy năm nay ra thế nào.

Song khốn nỗi dân A. S. ta mừng mà dân nơi khác lại khóc thì ta có vui gì ! !

Dân A. S. lại cảo

QUẢNG-BÌNH
(QUẢNG TRẠCH)

Tự tiện xét nhà

Phủ Quảng-Trạch mấy lâu xảy ra sự xét nhà, làm cho nhân dân lo sợ ; vì thế nên vừa rồi có thầy lại Q. (trước đi xét đâu cũng có thầy đi cả), nhân nhịp quan sai thầy đi việc gì đó, sẵn auto tuốt ra Vịnh-Sơn tự tiện xét nhà một tên kia, bắt dỡ cả một cót lúa ra mà không tìm thấy gì cả, ý thầy muốn gỡ gạc gì đó. Sau tên dân hỏi thầy có giấy quan bảo ra khám không, thì là.... không có ! ! Tên ấy đã phát đơn kiện tại phủ, chưa rõ quan trên xử thế nào.

Mong sao quan Sứ sẽ quan tâm đến, mà trừng trị những kẻ làm đều mạo phép như vậy.

Kim-Châu

QUẢNG-NAM
(DUY-XUYÊN)

Lừa người cướp của mà không tội sao ? ?

Ngày 4 tháng 11 Annam ở làng Phùng-châu tây có người con gái tên là Giá đi buôn bán nguồn Bình-Huế, gặp một đứa trai tên Huấn ở Dưỡng-mông huyện Quế-Sơn, và một đứa gái (không rõ tên) ở Trung thái huyện D. X. kết bạn cùng nhau đi về, đến bãi cát Tây-an, vừa trời tối ; tên Huấn và con kia chận hong Giá xuống, dựt gói lấy tiền bạc hết và áo quần đều lột hết, rồi đi mất. Giá la làng om ỏi, vì giữa bãi rộng không có ai tiếp cứu. Giá phải ở truồng vào xóm xin một cái quần rách mà che thân, ở lại một đêm. Đến sáng tìm đường đến làng Trà-Kiệu, gặp con ăn cướp nọ đương ngồi trong quán, Giá níu mà la làng lên, làng Trà Kiệu giải cả hai người qua huyện, quan huyện lấy cung khai, thì con ăn cướp khai vì tên Huấn ở làng Dưỡng-Mông, quan bắt tên Huấn đến huyện, bẩm tỉnh phát khẩu phạn. Nhơn ở tỉnh có M. H. H. làm Bang tá, là chủ con ăn cướp, nên cụ M. H. H. bẩm xin thế nào rồi tuốt xe về huyện, không biết chuyện trò thế nào ? Thấy quan dạy tên Huấn bồi 15 $ 00 cho Giá, rồi tha ngay cả hai đứa.

Than ôi ! cái tội như thế, chỉ thua một bậc giết người nữa mà thôi, thế mà quan làm qua loa như là không tội, trách nào trong dân gian không nhiều trộm cướp được.

Mong quan Sứ xét cho.

Minh Bạch lại cảo

NHA-TRANG

Cuộc diễn-kịch làm phúc

Hội Thể-Dục Nhatrang nay mai sẽ tổ chức một cuộc hát Cải-lương quyên tiền giúp đồng-bào bị lụt ở Thanh-Hóa.

Các hội viên đã bắt đầu tập các vai tuồng trong tích « Lục-vân-Tiên » xem chừng cũng sẽ được hoàn toàn. Hội sẽ diễn trước tiên tại Nhatrang rồi lên tỉnh Khánh-hòa, và ra Ninh-Hòa nữa. Vậy mong rằng việc nghĩa cử này sẽ có kết quả thỏa mãn.

T. Đ. Thụ

BẮC-KỲ

HANOI

Tàn tuồng bỉ thảm

Ở Hanội, vừa rồi có một ông Phán gì đó, thuê xe trả rẻ, tên xe nài thêm mấy đồng xu, mà ông đã thả thủ đoạn sài lang, tay đấm chân đá, anh phu xe kia ngất đi, đồng bạn xe lên bóp, tới thấy không nói được nữa, liền đem vào nhà thương, đến nơi thời chết. Sau lúc anh bạn đem người đội xếp tới nhà anh Phán kia tra hỏi, thì người nhà đều một mực chối không biết. Việc này hiện có các hàng phố và trẻ con chơi đó biết cả ; mong sao những người có trách-nhiệm lưu ý cho.

Than ôi ! một bào thai Âu-lạc, một giọt máu Hồng-bàng, con người đãi nhau đến thế, trách gì những lũ khác nòi khác giống, thì ăn ở đến thế nào ? ? ?

Người biết chuyện

NAM-KỲ

SAIGON

Sớm Âu chiều Mỹ

Nước Mỹ vì nổi cao xu dùng không đủ, thường phải mua của nước Anh, lấy làm bực tức lắm. Nghe họ có đoán rằng ở xứ Đông-dương trồng cao xu rất thích hợp, làm cho khéo ra, sau 25 năm nữa, có thể một xứ Đông-dương hằng năm sẽ xuất sản được 10 vạn tấn, (bằng một phần sáu toàn số cao xu xuất sản cả thế-giới). Họ còn đương vận động với chánh-phủ nước Pháp ; nên chi gần đây có ông Nghị-viên Pháp đã xướng ngôn

tấc đất tấc vàng,
sau này con cháu Việt-nam ta đạp

CHỢ-LỚN

Vụ xét trường Franco-chinois

Hôm thứ bảy vừa rồi lính thảo-cẩm kéo nhau đến xét trường Pháp Hoa-học-hiệu, từ sớm mai cho tới chiều.

Xét ra bắt được cả thảy 20 cây súng và 1 cây gươm, cùng các truyền đơn sách vở viết bằng chữ Tàu và chữ Anh.

THƠ NGỎ CÙNG CÁC ÔNG :

Nguyễn ngọc Bích — Saigon
Trần văn Hân — Quinhon
Nguyễn ngọc Anh dit Diệu Soctrang

Bản báo có nhận được mandats télégraphiques của các ngài mua báo, bản báo đã gởi báo cho các ngài mà thấy nhà giây thép cứ trả về mãi, (vì adresse trong điện tín không được rõ) vậy xin viết lại adresse cho rõ ràng gởi về cho bảo quán, để tiện việc gởi báo cho khỏi sai lạc.

MANDAT CỦA AI

4. Bản báo có tiếp được những MANDAT mà không có tên người gởi kể ra sau này :

Hàtinh n° 417371
Faifoo n° 483298
Saigon n° 576238
Cholon n° 440086

Vậy ngài nào có mandat ấy, xin gởi thư cho bản báo biết rõ tên họ chỗ ở để tiện việc sổ sách.

TIẾNG-DÂN

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

Bản-báo có tiếp được mấy bộ sách sau này của các nhà trước thuật gửi cho, vậy bản-báo xin cảm tạ các ngài.

1° Cuốn Hoa-ngữ chỉ-nam giá 0$30 ông La-quang-Nhật soạn.
2° Cuốn Bể tình-nổi sóng giá 0$30 ông Nguyễn-tử Siêu dịch thuật.

ĐỘC-GIẢ LUẬN-ĐÀN

Ngạch phụ giáo các trường làng
(Tiếp theo)

Vậy nên mong rằng chánh-phủ thấu cho, chấn chỉnh lại ngạch Phụ-giáo tức là cấp cứu cho vận-mệnh của bọn trẻ-thơ, việc tuy việc nhỏ, song xét kỹ thì có phần quan-hệ lớn lao, tuy tay ôm riêng song kỳ thật là quan chung cho mọi người vậy. Cách chấn chỉnh thì mong như thế này :

1° — Nếu ngân-sách Trung kỳ có thể giúp được ít nhiều và các làng có thể chịu nổi, thì xin cho mấy thầy Phụ-giáo thêm lương lên, và lần lượt cho phép mấy thầy ấy được dự thi lấy Văn-bằng Sư-phạm, để bổ vào ngạch Trợ-giáo (Instituteurs auxiliaires titulaires), như mấy thầy Trợ-giáo tập-sự (Instituteurs auxiliaires-stagiaires) cùng mấy thầy Phụ-giáo khác, về ngân-sách Trung-kỳ vậy (Instituteurs auxiliaires temporaires, au compte du budget local) theo nghị-định của quan Toàn quyền số hiệu 1553 ra ngày 17-11-27.

2° — Nếu cho số trường ấu-học càng ngày càng thêm, số thầy càng ngày càng nhiều, mà ngân-sách Trung-kỳ thiếu, các làng ở chốn thôn quê nghèo, không lấy đâu chịu nổi thì xin nên đặt ra một ngạch nữa, kêu là chánh thức Phụ-giáo (cadre régulier des moniteurs) cũng thi-sai, cũng thiệt-thọ, cũng thương-hạng, như mấy ngạch trên, mà lương số hồ ít ra cũng là 20$. thầy Phụ-giáo thi-sai nào cũng phải đậu Văn bằng Sư-phạm mới được thiệt-thọ, như ngạch Giáo học và Trợ-giáo vậy. Rồi sau tùy theo tài dạy mà lần lần cứ ba hai năm thăng một bực, ít nữa là 25$00

3° — Hoặc mỗi năm về lối nghỉ hè (vacances), xin nên đặt ra ở các tỉnh-lỵ (chef-lieu) một kỳ tái tuyển Trợ-giáo thi-sai, cốt để riêng cho những thầy Phụ giáo lý lịch tốt, mà đã dạy ít nữa là một năm, được ứng thí.

4° — Về phần vị-trí thì xin nên cho các thầy Phụ-giáo tạ chức được tương vào hạng Miễn-sai trở lên, vì ở chốn thôn quê, xã dân còn lấy điều đó làm quan trọng và so sánh với người kia về nọ, nên thể diện và giá trị của mấy thầy ấy cũng vì đó mà cao, thấp, trọng, khinh vậy.

Nếu được cải cách như thế, thì chắc mấy thầy Phụ-giáo hồi tưởng lại, nghề mình không phải là nghề hèn, không phải là tạm-thì như trước kia, việc mình làm còn hi-vọng khá lên ; công luyện tập chẳng hoài, lòng siêng năng không phụ, mà lương tiền cũng đủ ăn tiêu, không lo thốn thiếu, thì dẫu quan trên không khám xét, trách la, mà tự các thầy cũng phải sợ, lo, chăm, giữ ; quên hết mọi sự khó khăn, mọi điều mệt nhọc, mà vui lòng ra sức luyện tập đến ngày. Ấy, thầy hay, thầy giỏi thì dạy đúng đắn, thầy siêng năng, từ đó mà nảy ra, thì học trò đều không ai sức, ai ép, ai biểu, ai khuyên, cũng lũ lượt kéo đến trường trăm kia nghìn nọ, từ đó rồi do trường ấu-học, lần lên trường Sơ-học, tiểu-học, Trung học, Cao-đẳng, v. v... Thì lúc bấy giờ, có lo gì mầm nhơn tài không nảy nở, hột văn-minh kho vãi đeo, mà run.

Mong thay!

Ngô ?-Tố ở Hội an

XỔ-SỐ QUỐC-TRÁI

Ngày 1er tháng Décembre 1927

(Lần xổ số thứ hăm ba)

Những số trúng một trăm đồng

(Tiếp theo)

27 190	33 477	39 877	45 483	52 072
27 227	33 090	40 090	45 964	52 029
27 243	33 693	40 313	46 133	52 167
27 622	33 981	40 527	46 356	52 219
27 620	34 024	40 537	46 377	52 339
[illegible]	34 200	40 618	46 566	52 464
28 311	34 191	40 635	46 769	52 468
28 366	34 608	40 827	47 065	52 693
28 567	34 621	41 073	47 118	52 734
28 617	34 935	41 460	47 244	52 794
28 728	35 042	41 627	47 531	53 181
28 971	35 050	41 683	47 532	53 370
29 079	35 076	41 998	47 679	53 416
29 109	35 216	42 086	47 784	53 606
29 259	35 344	42 128	47 866	53 671
29 287	35 345	42 201	47 885	53 801
29 354	35 475	42 270	48 154	53 885
[illegible]	35 543	42 380	48 320	54 021
29 751	35 728	42 538	48 428	54 081
29 991	35 741	42 786	48 469	54 101
30 228	35 867	42 867	48 626	54 144
30 345	35 953	42 956	48 832	54 201
30 693	36 097	43 159	48 896	54 221
30 926	36 216	43 165	49 256	54 472
31 007	36 445	43 358	49 401	54 522
31 017	36 580	43 443	49 411	54 774
31 280	36 625	43 523	49 553	54 791
[illegible]	36 843	43 540	49 617	54 824
[illegible]	36 926	43 581	49 661	55 143
31 630	37 072	43 851	49 746	55 386
31 763	37 362	43 970	49 868	55 403
31 813	37 482	44 058	50 019	55 539
32 040	37 729	44 118	50 057	55 739
32 181	38 465	44 198	50 515	55 797
32 438	39 000	44 430	50 759	55 936
32 724	39 187	44 446	50 797	55 981
32 857	39 250	44 508	50 889	56 084
32 801	39 202	44 935	51 059	56 109
32 948	39 314	45 005	51 196	56 216
33 211	39 374	45 113	51 225	56 476
33 216	39 443	45 268	51 240	56 527
33 265	39 507	45 311	51 412	
33 293	39 628	45 342	51 428	
33 458	39 701	45 475	51 466	

Còn nữa

HỘI TRUNG-KỲ CÔNG-THƯƠNG-LIÊN-HIỆP

Hội T. K. C. T. L. H. mục đích để kinh doanh về thực nghiệp và thứ nhất về kỹ nghệ, chế tạo các đồ nội hóa để thế cho các hóa sản ở ngoại dương người mình thường dùng. Vốn định là 50.000 $, chia làm 2000 cổ phần, mỗi cổ là 25 $ thời số cổ phần cổ đông đã đủ rồi.

Đến nay hội vẫn còn nhận được rất nhiều thơ của các ngài có lòng tán thành vào Hội, cho nên Hội định trong khi [illegible] tiền tài và cứ nhận thêm cổ phần nữa để hầu vốn Hội có thêm lên thời công việc Hội càng sẽ dễ dàng rộng rãi.

Vậy Hội xin thưa các ngài, ai có lòng nhiệt thành về một việc ích lợi chung, xin mau mau gởi thư lại cho Hội, cũng xin các ngài đã ký giấy vào Hội mau mau góp bạc để Hội được chóng thành lập.

Góp bạc cho Hội xin cứ gởi lại cho hai nhà Banque (Banque de l'Indochine hoặc Banque Franco-chinoise ở Tourane) mà trong thơ nói rằng bạc ấy góp cho Hội T. K. C. T. L. H. Tiền ấy nhà Banque giữ, không ai lấy ra được cả, đợi cho đến ngày Đại hội đồng nhóm lại bầu cử người được quyền lãnh số tiền Hội để làm công việc của Hội trù định.

T. K. C. T. L. H. H.

PHỤC-SINH

(XÃ-HỘI TIỂU-THUYẾT)

Dịch-giả : HOA-TRUNG

Số 37

CHƯƠNG BỐN MỐT (tiếp theo)

— *« Vậy thì anh có thể cho tôi cái giấy muốn vào thăm khi nào cũng được.*

— *« Đàn ông hay đàn bà ?*

— *« Đàn bà.*

— *« Người ấy là ai thế ?*

— *« Người ấy bị án về tội đầu độc, nhưng thực thì oan.*

— *« À ! Ào, cần hỏi thăm như thế đó ! Tôi biết về vấn đề bồi thẩm này hai đứa mình không đồng ý, nhưng ý kiến tôi nhất định như thế rồi. Anh thì sẽ phát tự do, tôi biết.*

— *« Tôi chẳng biết tôi sẽ phải tự do hay không tự do, nhưng tôi tin rằng tư-pháp của ta ngày nay, tuy còn có khuyết điểm, nhưng cũng còn hơn tư-pháp ngày xưa.*

— *« Anh đã hỏi trạng sư nào chưa?*

— *« Tôi đã hỏi Pha-na-rinh.*

— *« Thằng cha ấy xấu lắm mà !*

— *« Tôi còn xin anh một chuyện nữa. Trước kia tôi có quen một người con gái, làm nữ-giáo-sư. Nàng nay phải giam mà muốn tiếp chuyện tôi, vậy anh cho phép tôi thăm cả nàng nữa được không ?*

— *« Chính-trị-phạm à ?*

— *« Phải.*

— *« Chính-trị-phạm thì chỉ bà con mới được thăm, song để tôi viết cho anh cái giấy chung, nhưng anh chớ lạm dụng nhé. »*

Nói xong ông ngồi viết giấy cho Đê mịch-tri, sau cố cầm chàng ở lại để dẫn đến thăm vợ mình, nhưng chàng quyết từ chối và hẹn đến thứ năm mới đến được.

Chàng lấy giấy phép đi ngay tới lao ngục.

Đến nơi chàng lên ngay nhà ông Giám-ngục. Người nữ-bộc ra mở cửa cho chàng nói rằng ông có ở nhà và dẫn chàng vào một cái phòng khách nhỏ. Một lát thì ông Giám-ngục vào, nhìn bộ buồn bã và mệt nhọc lắm.

— *« Chào công-tử. Tôi có thể hầu công tử việc gì ?*

— *« Tôi đã đến nhà quan Phó tổng-đốc, ngài cho tôi cái giấy phép đây này. Tôi muốn thăm Mát-lô-va.*

— *« Mát-lô-va à ? » rồi ông lấy thuốc hút và mời Đê mịch-tri. Công tử lấy tay từ chối và hỏi gặn rằng :*

— *« Tôi có thể thăm nàng được không ?*

— *« Tiếc rằng hôm nay ngài không thể thăm nàng được »*

— *« Sao vậy ? »*

Ông vừa nói vừa mỉm cười :

— *« Chính ngài cũng phạm cửa. Ngài đừng cho nó tiền, nếu có muốn cho thì ngài cứ đưa gửi tôi rồi tôi đưa dần cho nó . . . Hôm nay vì nó có tiền nên uống rượu say rồi làm ồn cả lên.*

— *« Thế rồi sao ?*

— *« Tôi phải trừng phạt chứ sao? phải đem nó sang ở phòng khác. Song thường hường thì nó yên lặng lắm.*

Công-tử nhớ lại cái lúc nói chuyện hôm qua rồi rùng mình sợ hãi.

— *« Chứ tôi muốn thăm Bô-gô-du-sô ở bên hạng chánh-trị-phạm có được không ?*

— *« Được lắm chứ. »*

Rồi ông đứng dậy dắt công-tử ra phòng giấy.

— *« Ngài muốn thăm ai đó ?*

— *« Bô-gô-du-sô.*

— *« Thế thì ở nhà đương kia, ngài phải chờ một chút.*

— *« Trong khi này tôi có thể tới thăm tên Mang-sốp được không ? Hai mẹ con nó bị án về tội đốt nhà.*

— *« Tên ấy bị giam trong ngục hẹp.*

— *« Có thể đến đó được không?*

— *« Được, nhưng đến làm gì ?*

— *« Tôi muốn thăm nó một chút.*

— *« Thế thì được »*

Khi ấy ông Phó giám ở ngoài đi vào, ông Giám-ngục nói :

— *« Này, ông dẫn công-tử đến buồng thằng Mang-sốp, rồi lại đem ngài về đây. Để tôi bảo gọi Bô-gô-du-sô đến. »*

Ông Phó-giám dẫn công-tử qua một cái đường của rồi đến đây ngục hẹp. Một người khán-thủ giả đương đi đi lại lại thong thả. Đến trước cửa buồng Mang-sốp, người khán-thủ mở cửa ra thì thấy một chàng thanh-niên rất mập lùn phùn, tay chân cứng cát, hai mắt tròn và lanh lợi, vội vàng lấy áo mặc vào ra bộ sợ hãi. Công-tử thấy cái mặt hiền lành của hắn cũng lấy làm động lòng.

— *« Ông này muốn hỏi mấy về cái án của hai mẹ con mày đó.*

— *« Tôi hết sức đội ơn ông. »*

Đê mịch-tri đi vào trong buồng gần y rồi nói :

— *« Tôi có nghe nói chuyện anh, tôi muốn đến hỏi anh cho đích các sự-tình thế nào. »*

Mang-sốp bèn thuật lại chuyện một cách bẽn lẽn và ngượng ngùng, thỉnh thoảng lại liếc nhìn ông Phó-giám như có vẻ sợ hãi, nhưng khi ông trở ra ngoài đường của thì Mang-sốp lại nói mạnh bạo và rành-rọt lắm. Đê mịch-tri nghe cái dọng thật-thà và nhìn cái mặt hiền lành của Mang-sốp, cảm động vô cùng, rồi sinh buồn rầu khôn xiết.

Mang-sốp mới cưới vợ xong, thì người hàng rượu trong làng cướp mất vợ nó. Y đi kiện, nhưng anh hàng rượu có tiền đút lót cho quan, nên đến tòa nào anh ta cũng được trắng án. Một ngày Mang-sốp cưỡng bức bắt vợ về nhà, đến ngày mai thì nó lại trốn đi. Y bèn đến nhà anh hàng rượu để đòi vợ lại thì anh kia nói không có đó và mắng mà đuổi đi. Nhưng Mang-sốp không đi, anh hàng rượu có một anh thợ bèn kéo đánh y đau lắm. Đến ngày mai, cái nhà chứa đồ cũ của anh hàng rượu bị cháy, họ bèn vu cho mẹ con Mang-sốp đốt. Nhưng hôm ấy thì quả y đương ở nhà một người bạn ở làng bên.

(Còn nữa)

PHỤ-NỮ DIỄN-ĐÀN

Phụ-nữ và hòa-bình

Ở các nước đời nay, phụ-nữ phải đương một chức-trách quan trọng trong xã hội, đều ấy là sự rõ ràng. Ngoài việc tề-gia nội trợ, còn phải chăm nom đến các vấn-đề khác như vệ-sanh, giáo-dục. Đó là cái phản-chiếu tự nhiên của tính-chất người dàn-bà và bổn-phận đương-nhiên của dàn bà phải làm như vậy. Song cái thiên-chức người dàn bà không phải chỉ thế thôi đâu.

Chị em ta còn phải can thiệp đến việc công cộng và quốc-tế nữa.

Sự nam-nữ hợp tác ở gia-đình còn phải lan rộng ra đến các phương diện khác.

Chị em ta mà đòi cho được ngang hàng với đàn ông là không phải chị em ta tự phụ rằng có thể làm hơn đàn ông đâu, nhưng chị em ta nghĩ rằng trí thức đàn ông hợp với trí thức dàn bà, hai bên bổ-cứu cho nhau thì sẽ sanh ra mỹ quả, nếu không thế thì trong thế giới này, không có việc gì kiến thiết cho vững vàng được.

Chúng tôi là dàn bà hòa-bình, cái ý-nguyện trước hết của chúng tôi là làm sao cho đạt đến hòa bình và tự-do. Nhưng muốn cho câu ấy không phải là một câu không-ngôn vô-hiệu thì trong sự hoạt động hằng ngày phải đem chiếu-ứng với cái chương trình sau này: là phản đối chiến-tranh và áp-chế.

Ở Âu-châu, sự giải phóng kinh tế của dàn bà là bởi sự cải-tạo xã-hội mà ra. Từ khi thủ-công nghiệp là gia-đình công-nghiệp phải suy mà nhường chỗ cho đại-công-nghiệp thời cái gia-đình ngày xưa mà ông chủ nhà thường khi lại là ông chủ tiệm, đã đổi ra một đoàn-thể hằng ngày phải tản mạn mỗi người mỗi nơi để làm việc trong các công xưởng. Người dàn bà cũng tự đó mà phải bỏ nơi góc nhà xó bếp để đi làm công mà thêm tài lợi cho gia-đình.

Đến lối Âu-châu đại-chiến, người đàn ông phải đi ra trận, còn dàn bà ở nhà lại phải đương những chức-vụ mới, như là phải săn sóc đến các việc canh-nông, thương mãi, kỹ-nghệ, phải tổ-chức các công cuộc xã-hội và phải đương những trách-nhiệm xưa nay chưa từng chịu đến.

Thật là một sự giải phóng không tránh được của phụ-nữ dữa lúc hoạn nạn và thảm hại của cuộc chiến-tranh.

Vả lại, trận Đại-chiến đã làm biến-động cả các tư-tưởng xã-hội, chứng-thị rằng các lý-thuyết xã-hội đã phá-sản và các quan-niệm triết-học cùng tôn-giáo, đều là vô-hiệu nên cũng đã biến-động tất cả ý-thức của loài người.

Có mấy người dàn bà thờ chủ nghĩa hòa bình đã lâu nay mới cùng nhau xướng lên vấn-đề hòa-bình. Song ở nước nào cũng thấy cái nạn binh-quyền chuyên-chế thịnh-hành, nên công-lao của các bà ấy đều đành phải không hiệu quả gì.

Phần nhiều phụ-nữ thấy cái thảm-trạng của sự chiến-tranh, hiểu rằng nghĩa-vụ mình không phải là phục tòng các phép-luật khốc tàn của cuộc chiến-tranh, nhưng phải vận động cho các dân-tộc thân-thiện nhau để gây lấy cuộc hòa-bình.

Lúc bây giờ, phụ-nữ đã tự-giác cái nghĩa-vụ mới của mình nên yêu cầu những quyền-lợi chính-trị để có thể làm hoàn-toàn chức-trách trong sự-nghiệp hòa bình.

Có nhiều nước như nước Nga thời dàn bà đã có quyền tuyển cử và ứng cử như đàn ông. Ở các nước khác như nước Anh thì dàn bà cũng được quyền tuyển cử, song phải hạn tuổi cao hơn dàn ông. Hiện bây giờ, ở nước Anh, có bốn bà nữ-nghị-viên ở các nước phía bắc châu-Âu và ở nước Đức cũng có vài người dàn bà có chân trong Nghị-viện, mấy bà đều lo vận động cuộc quốc-tế hòa bình.

Mùa hè này, tôi được gặp bà Nữ-nghị-viên Hung-gia-Lợi là bà Anna-Kelly. Tôi thấy bà lần đầu trong nghị-trường, đương lúc bà trần-tư cái chương trình về vấn-đề bảo-hiểm. Tôi lại được gặp bà một bữa chủ nhật nữa ở nhà quê tại nhà các đồng chí hòa-bình, song đến nửa chiều thì bà từ giã chị em mà đi chủ-tọa một cuộc hội-nghị phụ nữ.

Bà là một nhà nữ giáo-sư khiêm tốn, cần-cán lại có vẻ rụt rè, song lắm thời phải can đảm thì bà can đảm chẳng kém ai. Trong khoảng vài tháng đây, bà có biện-luận ở Nghị-viện về tình hình quốc-tế và vấn-đề hòa-bình. Tuy ở Nghị-viện Hung-gia-lợi phái hòa-bình đương còn thiểu-số, song ai nghe lời bà nữ nghị-viên can đảm ấy đều phải một lòng kính trọng cả.

(Còn nữa)

Dịch nguyên-Pháp-văn của bà Camille Drevet

TƯ TƯỞNG MỚI

CHỦ NGHĨA DÂN-QUYỀN

của TÔN-VĂN

(Tiếp theo)

Đến như người ngoại-quốc cứ hay in trí, xem người Trung-quốc cũng như lũ mọi rợ ở các đảo Nam-dương và châu Phi, cho nên người Trung-quốc mà bàn sự dân quyền với họ, thì họ không tán thành, họ nói Trung-quốc có thể nào làm dân quyền như người Âu người Mỹ được. Cái ý kiến đó thiệt là sai lầm, vì họ không khảo sát cái lịch sử cùng cái quốc tình Trung-quốc cho kỹ, cho nên không biết rằng Trung-quốc là thích hợp với dân quyền, cứ như tôi xem thì Trung quốc ta tiến hóa trước hơn bên Âu bên Mỹ, những lời nghị luận về dân quyền đã có từ 2000 năm trước.

Các nước bên Âu bên Mỹ, trải bao phen thất bại mới thực hành được dân quyền, từ khi khôi phục được dân quyền chưa quá 150 năm. Lần đầu hết phát sinh từ nước Anh, lúc nước Anh khởi việc cách mệnh, vào khoản cuối nhà Minh đầu nhà Thanh, bên Trung quốc, người đầu đảng cách mệnh tên là Khắc-lâm-uy-Nhĩ, (Cromwill) đem vua Anh là Tra-lý thứ nhất (Charles I) ra giết đi. Việc ấy làm kinh động tất cả người Âu Mỹ, cho là từ lúc có lịch-sử đến đó chưa có bao giờ: giết vua mà giết kín giết ngầm, thì ở các nước cũng đôi khi có, còn như Khắc-lâm-uy-Nhĩ giết vua Tra-lý thứ nhất, thì không thèm giết ngầm, lại điệu cổ vua ra giữa trường án, tuyên-bố cái tội bất trung với nước nhà, bất trung với nhân dân, rồi đem xử bình ngay. Đương thời đó người Âu-châu đều tưởng rằng dân nước Anh đều đã tán thành dân-quyền từ đó dân-quyền có thể phát đạt được, ai ngờ dân nước Anh lại cứ hoan-nghinh quyền vua, chứ không hoan-nghinh quyền dân. Vua Tra-lý thứ nhất tuy đã chết rồi, mà nhân dân vẫn còn nhớ mến nhà vua, chẳng khỏi mười năm, lại rước Tra-lý thứ hai về làm hoàng-đế. Đương thời đó ở Trung-quốc ta vừa lúc người Mãn-châu đánh vào cửa Ải mà nhà Minh cũng chưa mất hẳn, cách bây giờ đó hơn hai trăm năm mà thôi. Vậy cho nên hồi đó nước Anh có trải qua một lần chính-trị quyền dân, nhưng chẳng bao lâu thì tiêu diệt, mà quyền vua lại càng mạnh. Sau một trăm năm nữa, mới có việc cách mệnh nước Mỹ, nước Mỹ thoát vòng nước Anh mà độc-lập, thành một chính-phủ liên-bang đến nay là một trăm năm mươi năm. Trong thế-giới bây giờ thì nước Mỹ là một nước thực hành quyền dân trước hết. Từ khi nước Mỹ đã lập thành nước cộng-hòa, không đến mười năm, thì xảy ra việc cách mệnh nước Pháp. Cái tình hình việc cách mệnh nước Pháp là vì vua Lộ-dịch thứ 14, (Louis 14) chuyên chế hết mực, nhân dân bị đau đớn khổ sở lạ thường, đến con cháu ông nối ngôi, lại bạo ngược thêm nữa, nhân dân không thể nhịn được nữa, mới nổi lên cách mệnh, giết chết vua Lộ-dịch thứ 16. Dân pháp giết vua Lộ-dịch cũng như dân Anh giết vua Tra-lý, cũng đem ra giữa trường bình, tuyên án xử tử. Từ lúc vua nước Pháp bị dân giết rồi, các nước châu Âu phục thù cho vua Pháp, đánh nhau với nước Pháp đến hơn mười năm, vậy cho nên việc cách mệnh nước Pháp lần ấy rồi cũng thất bại, quyền vua lại được khôi phục, song cái tư tưởng dân quyền của dân Pháp tự tư đó càng thêm phát đạt.

Còn nữa

G. Q. T. X. dịch

DANH SÁCH CÁC NGƯỜI HẢO TÂM GIÚP DÂN BỊ LỤT THANH-HÓA

Bùi v. Vân và Đức Cơ T-kỳ	Quảng nam	2$00
Học Sinh và Châu sanh Khoát	Tourane	4-00
Đinh thị Đây Nam Ô	Quảng Nam	0.50
Nguyễn Xứng	id	0.50
Dương ngọc Châu Hải châu	Tourane	0.50
Phạm phú Ngưu coiffeur	id	1.00
Võ văn Quang Xuân Thiều	Quảng nam	0.50
Cao bình ngủ-Sơn	id	1.00
Ng. x. Quyến agent technique	Bach gia	5.00
Dương t. X. Bồ Bến vàng	Quảng nam	0.20
Dương thị Xuân Be	id	0.10
Nguyễn thị Kim	id	0.20
Nguyễn thị linh Phụng	id	0.50
Bà Đạt	id	0.50
Thím Năm	id	0.50
Lý thị Nguyên	id	0.50
Nguyễn thị Thủy	id	0.20
Nguyễn thị Thạc	id	0.20
Thím Lạt	id	0.20
Bà Nghiêm	id	0.30
Thím Xoan	id	0.50
Dương văn Đông	id	0.50
Nguyễn tấn Đạt	id	0.50
Q. nam lợi đit Hiếu	id	0.50
Võ Hồ đit Nghiêm	id	0.50
Võ Tri đit Trùm Út	id	0.50
Đặng Khương	id	0.50
Ng. kim Lăng đit xin	id	0.30
Phạm tấn Nguyên	id	0.50
Đồng hòa Lợi	id	0.50
Lâm hồng Quế	id	0.50
Trần Tuấn	id	0.50
Lê Huy dit Tê Bồ bến vàng	Quảngnam	0.50
Võ phụng Trí	id	0.30
Dương quang Đôi	id	0.50
Nguyễn kim Luyện	id	0.20
Toàn gia M. D. Chước	id	4.50
Làng Mỹ Lợi	Thừa Thiên	5.00
Hoàng trọng Suyễn Mỹ lợi	id	1.00
Trần văn Lý	id	0.50
Hoàng văn Cư	id	0.30
Nguyễn văn Phó	id	1.00
Hoàng văn Châu	id	0.30
Hoàng trọng Trừng	id	1.00
Trần văn Hồ	id	0.50
Trần duy Phiên	id	0.30
Trần văn Thành	id	0.50
Lương văn Hoành	id	0.50
Lương văn Trị	id	0.30
Đoàn văn Thể	id	0.50
Hầu văn Nguyên	id	1.00
Trần minh Cảnh	id	0.50
Nguyễn văn Tương	id	0.50
Nguyễn Đằng	id	0.50
Phan văn Phát	id	1.00
Phan văn Du	id	0.50
Phan văn Trử	id	0.50
Mai Như	id	0.30
Trần Hạnh	id	0.50
Đặng Hạnh	id	0.30
Trần Thâm	id	0.30
Trần Xớp	id	0.30
Hoàng văn Kế	id	0.50
Tô văn Chi	id	0.50
Tô Tường	id	0.50
Hoàng văn Thi	id	0.50
Lương Hưu	id	0.50
Nguyễn Dương	id	0.30
Nguyễn Chước	id	0.20
Lại văn Đắc	id	0.30
Nguyễn văn Trung	id	0.30
Tô duy Khương	id	0.40
Nguyễn văn Hạnh	id	0.20
Trần Tương	id	0.50
Đặng Chi	id	0.30
Hoàng trọng Quang	id	0.30
Trương văn Thi	id	0.50
Phan văn Mau	id	0.50
Nguyễn trọng Phu	id	0.30
Đoàn văn Đảnh	id	1.00
Mai văn Ất	id	0.50
Mai văn Chuân	id	0.50
Lương Bích	id	0.50
Trần văn Duật	id	0.30
Công tôn ưng Đài	id	0.30
Nguyễn Trung	id	0.30
Tô vinh	id	0.30
Tôn thất Khởi	id	0.50
Tôn thất Vi	id	0.20
Lê văn Đắt	id	0.20
Trương văn Chiểu	id	0.20
Mai văn Long	id	0.10
Phan văn Liêu	id	0.50
Phan văn Ngạt	id	0.50
Tôn thất Dinh	id	0,30
Lữ văn Đồng	id	1,00
Hoàng văn Lai	id	1.00
Mai Dư	id	0.30
Đoàn văn Nho	id	0.30
Hầu văn Hiến	id	0.30
Tôn thất Tiêu	id	0.50
Tôn thất Thố	id	0,20
Phan văn Kiểm	id	0.30
Hoàng văn Bừa	id	0.30
Phan văn Bình	id	0,30
Lương trọng Ngật	id	0.30
Lữ trọng Thu	id	0.20
Đoàn văn Hồ	id	0.20
Hoàng trọng Du	id	0,50
Nguyễn viết Hiệu	id	0.20
Phan văn Hoàng	id	0.20
Đoàn văn Ban	id	0.40
Trần đình Diên	id	0,50
Nguyễn văn Kiều	id	0.50
Trần trọng Yêm	id	0.20
Trần văn Lập	id	0,20
Nguyễn văn Hóe	id	0.20
Phan văn dục	id	0,20
Trần văn Tửu	id	020
Cao văn Bé	id	0.20
Trần văn Kiệt	id	0.20
Trần văn Xanh	id	0.20
Nguyễn văn Tuyên	id	0.20
Trần văn Súy	id	0.20
Trần Triều	id	0.20
Trần Cư	id	0,20
Nguyễn Đàm	id	0,20
Trần văn Rùa	id	0,20
Lương văn Thi	id	0,20
Trò Duy	id	0,20
Bà tôn tôn	id	0.50
bà tú Điều	id	0.30
Thím Khách Bường	id	0.50
cô khóa Thìu	id	0.20
	Cộng	72$50
	Cộng số trước	893,99
	Tổng cộng	966.99

(Còn nữa)

VIỆC THẾ GIỚI

Á-ĐÔNG

TÀU

Tin báo Tàu

(Tin ngày 23 tháng 12)

Quân Bắc phạt chia đường tiến miền Bắc. — Có tin ở Tế nam rằng: Trương tôn-Xương thấy Từ-châu, Tế ninh và Duyên-châu đã mất, nên phải rút ngắn đường trận lại Hà ưng Khâm đã đến Tư châu. Hôm 19 tháng 12, Phương-chấn Võ đã từ Giang ninh đến Hán khẩu, mang quân kéo lên miền Bắc. Lưu Trì cũng theo Đông-lộ tiến đến Liêu toàn. Quân Thiêm tây do Tổng-triết-Nguyên chỉ huy, lục tục kéo đến Trịnh châu để dự cuộc Bắc phạt.

Các tướng Nam quân giục Tưởng phục chức. — Các tướng-lĩnh là bọn Lộc-chung-Lân, Hà-ưng-Khâm, Hàn phục Cừ tất cả 19 người cùng gửi điện giục Tưởng-giới-Thạch lại ra nhận chức Tổng Tư lệnh chỉ có Lý tôn Nhân, Bạch sùng Hy, Phương chấn Võ, Trình Tiềm chưa tỏ ý kiến ra thế nào.

Vô tuyến điện

(Tin ngày 30 tháng 12)

Tình hình Quảng-châu. — Những quân đội của Lý-tế Thâm hôm qua đã chiếm Quảng châu không đánh chác gì.

Tình hình Sán-đầu. — Ở Sán đầu cuộc thảm sát các cố đạo và các «bà xơ» làm cho các giới ngoại-quốc ở Bắc bộ Trung-hoa căm tức lắm, trước vì mấy đám đốt phá ở Thiên tân họ đã căm tức lắm rồi.

(Tin ngày 31 tháng 12)

Tình hình Thượng-hải. — Tình hình Thượng hải không có gì thay đổi, trong các giang-đầu sông Dương-tử cũng vậy. Thiên hạ đều chú ý vào cuộc công kích phái miền Bắc.

Trác-châu đã hạ. — Thành Trác-châu bị quân Phụng-thiên vây đã 80 ngày nay đã phải hạ rồi. Trương-tác-Lâm đã phát thưởng 200 000 đồng cho nông dân để đền các phí của quân bị vây trước lấy của nông dân.

(Theo Arip)

NHẬT

(Tin ngày 30 tháng 12)

Nhật đối với Trung. — Ông Yoshizawa là Đại-sứ Nhật ở Bắc kinh đã tuyên bố rằng nếu nước Trung-hoa cứ vẫn rối loạn như ngày nay, thì sang 1928 những vấn đề dở dang của Nhật với Trung-hoa cũng vẫn chưa giải quyết được.

Đại-sứ Nga ở Nhật. — Đại-sứ Tô-nga ở Đông-kinh đã cải chính các tin-tức đồn về việc ông đến yêu cầu chánh phủ Nhật đứng trung gian điều-đình việc Nga với Trung-hoa miền Nam.

(Theo arip)

ÂU-MỸ

PHÁP

(Tin ngày 30 và 31 tháng 12)

Sự vận-động độc lập ở Alsace Lorraine. — Sớm hôm 30 ở Strasbourg có bắt 12 người về phái độc lập, bị buộc tội mưu hại cuộc trị an của quốc gia. Bác sỹ Ross lãnh tụ chính thức không phải truy tố.

Báo «Petit Parisien» nói rõ rằng sự bắt các người về phái độc lập đó là bởi mới soát nhà các người độc-lập ở Alsace có tìm thấy nhiều giấy má định tổ chức một quân đội độc lập ở Alsace để bảo hộ cho đảng viên. Theo báo «Matin» thì các đảng viên độc lập muốn cho Alsace Lorraine thành một nước độc lập, một nước cộng hòa tự do, có Tổng-thống, Nội-các sẵn sàng cả rồi. Các bộ đều định giao cho các tay lãnh-tụ trọng yếu trong đảng cả.

(Theo arip)

ĐỨC

(Tin ngày 30 tháng 12)

Việc tuyển-cử sắp tới. — Các giới chính-trị rất náo nhiệt về vấn đề nhật-kỳ tuyển cử. Phái trung ương và Tổng-trưởng bộ Tư-pháp hình như muốn rằng nhật-kỳ định vào cuối mùa xuân, nhưng đạo luật học-vụ và việc cải lương hình-luật phải quyết nghị trước sẵn đã.

(Theo arip)

NGA

Tại hội Trung-ương chấp hành. Hội ủy-viên Trung-ương chấp hành đã giải chức ông Rakowsky, nguyên đại-sứ ở Paris và ông Kameuw rồi.

Quốc trái. — Hội ủy-viên Trung-ương chấp-hành đã chuẩn y việc mộ một khoản nội-trái mới là 100 triệu rúp, hạn trong 3 năm hoàn hết, để dùng riêng về việc canh nông.

(Theo arip)

PHI-CHÂU

MAROC

(Tin ngày 27, 28, 30, 31 tháng 12)

Trận lụt to. — Ở Maroc, nhất là về miền Casablanca bị lụt to lắm. Có tin rằng sự giao-thông ở khu Pháp và khu Tây-ban-nha vì lụt mà phải mắc nghẽn.

Lại có tin rằng lụt ở cánh đồng phía bắc Kenitra to lắm; mùa màng hại cả, đường sá và xe lửa bị nghẽn, tổn hại dữ dội lắm.

Tin ngày 30 và 31 nói rằng ở Bắc-bộ mưa vẫn to; những miền bị ngập rộng đến 5 000 km vuông. Tất cả miền Bouderia bị ngập, dân bản xứ phải trèo lên cây tránh nạn. Song tình hình đại-thể đã có khá rồi.

(Theo arip)

HIỆU CON BƯƠM BƯỚM

Mới lập tiệm nghành tại Phố Hàng-Đường
Số nhà 47, HANOI – (Tonkin)

ĐẠI-QUANG ĐẠI-DƯỢC-PHONG

46, Boulevard TỔNG-ĐỐC-PHƯƠNG — CHỢ-LỚN - NAM-KỲ

HIỆU CON BƯƠM BƯỚM

Thuốc của bản dược phòng có gởi bán khắp cả mấy tiệm thuốc bắc trong xứ Nam-việt, Cao-mên, Lèo.

Thượng-Hải Huyết-Trung-Bửu (số 39) Thuốc-Bổ rất tốt

Trẻm nước thạnh suy cũng bởi dân mạnh hay yếu, do nơi khí huyết mà ra. Khí huyết làm cho cứng trong nước và bền chặt gốc thêm loài giống rất mạnh mẽ, vì nay đương lúc chiến tranh nên ta phải gấp lo nốt cho hết sức [illegible] nên chăm trẻ. Vậy thì có thứ thuốc Huyết-trung-Bửu là thiệt, rất bổ huyết của trung tâm và thêm sức mạnh trong thân thể. Cũng vì bởi tìm kiếm hết sức mới đặng thuốc này.

Người ốm yếu da mặt như giấy thì biết cái phần huyết đã hư rồi. Vậy uống luôn thuốc Huyết-trung-Bửu bảy bữa thì da thịt trở nên đỏ, sắc mặt tốt tươi; khi chưa uống thuốc lấy kim chích máu trên đầu ngón tay bôi trên giấy xem cho kỹ rồi nên thử sau đó khi đã uống thuốc đặng 7 ngày chích máu như trước thì thấy tươi tốt hơn. Còn dùng được lâu thì trở nên mập hơn uống thuốc bổ gì hết, cần thử thì biết.

Khi chưa uống hãy cầm vật chi nặng trên một yên giơ lên không nổi; đến khi uống thuốc này đặng bảy ngày lại cầm vật ấy giơ lên như không biết nặng.

Phàm người yếu thì khôn, mỗi nói chuyện nếu uống Huyết-trung-Bửu phần khí đầy đủ trở nên vui vẻ. Nói chuyện suốt đêm ba bốn giờ không nhàm.

Của người huyết hư đi nửa dặm đường thì thấy ngực nhảy thụt thịt. Nếu uống Huyết-trung-Bửu được một tháng chạy xa một dặm cũng chưa thấy ngực nhảy nữa.

Còn thêm một chứng rất hay như dâm dục thái quá thì thận thủy kém suy, nguơn khí lạnh lẽo bởi chỗ máu mà sanh ra, bổ huyết kém thì tạng thận kém, nên uống thuốc bổ huyết là uống bổ thận.

Lại còn thí nghiệm cho người vú ít sữa hoặc không tốt uống thuốc này bảy ngày thì vú có sữa nhiều, bằng ra và tốt; người đờn bà đương giáp tháng khi làm bầm đau bụng, hoặc ra như làm băng không dứt, uống luôn một tháng thì huyết xấu trở nên đỏ tươi và không đau bụng, mỗi tháng chẳng hề trồi sụt.

Nên uống thuốc Huyết-trung-Bửu được bảy bữa thì tinh thủy tốt và ấm lại; thuốc Huyết-trung-Bửu bổ huyết khí nhiều cách thứ đã hơn hết vậy.

Thường khi con nít mất sữa tiên thiên đã kém thì sanh nhiều bịnh khó, hoặc đến bốn năm tuổi chưa biết đi đứng, là tại khí huyết chưa đủ, hoặc bịnh cam tích, cũng bởi đó mà ra, con nít từ 3 tuổi đến 5 tuổi khi đã ăn cơm rồi phải cho uống thuốc Huyết-Trung-Bửu hiệu con Bươm-Bướm 1 muỗng cà lê mỗi ngày uống ba lần pha với nước ấm, thì trở nên mạnh mẽ và chẳng hề có bịnh chi khác, nhờ máu đều đủ đến già không hay đau đớn.

Một người đờn bà đương kinh không đúng, hay làm đau bụng, uống thuốc này đường kinh trở nên tốt lại, và đậu thai, còn như người đờn bà có nghén uống thường, đến sanh đẻ mau mắn và sức mạnh, lại ngày sau đứa con ấy cũng ít bịnh, vì bởi sữa tốt cho con bú tự nhiên nó phải mạnh.

Đờn bà huyết khí hư thì sanh ra rầu buồn nằm ngồi không yên, can hỏa lừng lên làm đau bụng và nhức mỏi cả mình mà uống đặng Huyết-trung-Bửu thì huyết khí tốt lại, can hỏa hạ xuống khỏe khoắn trong mình, và các chứng bịnh nói trên cũng tiêu trừ sạch hết.

Người tuổi trẻ tiên thiên và hậu thiên suy kém bởi dâm dục, khí huyết hao kém sanh ra vàng da mặt, hay xây xẩm tối tăm, đau lưng tổng gối, tay chơn yếu đuối phải suy tạng can và tạng thận, lưng trong óc, [illegible] tai lãng bụng, dùng thuốc này được một tháng thì mặt mày tươi tốt lại có sức mạnh và các chứng bịnh đã nói trên đó đều đặng tiêu hết.

Người học hành kỹ, lo lắng quá độ, thì tâm huyết hao kém sắc mặt như giấy trắng, hình ốm mặt vàng hễ dùng thuốc này thì tâm huyết trở nên mạnh mẽ và khí huyết đều đủ lại, và nở nang hình vóc con người rất nên xinh đẹp.

Một người già cả huyết suy kém, tinh thần yếu đuối hãy dùng thuốc này thì tự nhiên tóc xanh và râu đẹp.

Cách dùng: xem trong toa thì rõ.

Giá ve nhỏ là . . . . 1$20
Giá mỗi ve lớn . . . . 2$00

Chư ông có mua xin nhìn cho thiệt cái nhãn «CON BƯƠM BƯỚM».

Ai muốn mua thuốc xin sách catalogue thì cứ lại tiệm Đại-lý ở các thành phố bên Trung, Nam, Bắc-kỳ đều có.

COMPATRIOTES VISITEZ LA PHARMACIE PHAM-DOAN-DIEM A TOURANE

Đất cho mướn, lập hàng buôn ;

Ba mẫu vuông, theo sông cái ;
Cất nhà máy, lập trại cưa ;
Đánh giây dừa, cùng lò gạch ;
Lập hàng dệt, nồi vựa dầu ;
Nam năm đầu, không ăn thuế ;
Mấy năm kế, sẽ tính liền ;
Đất sơn điền, tại Rạch-cát ;
Chợ-lớn hạt, thuộc Châu-thành.
Chỗ hỏi rành, tòa Tân-dáo ;
Cùng nhà báo, chỗ thông-thương ;

BÙI - HỮU - LƯƠNG
mà diện nghị.

BÙI-HỮU-LƯƠNG
134 Rue Jean-Eudel
Xóm-Chiếu
SAIGON

CŨNG KHÔNG LẠ CHI

Xưa nay các ngài đâu đâu cũng biết hiệu chúng tôi chỉ bán hàng tơ lụa, vải vóc, gấm nhiễu, hàng Tây, hàng Tàu, hàng Việt-Nam, hàng tạp hóa, mà nay lại thấy bán dầu thì lấy làm lạ, nhưng cũng không lạ chi.

Nguyên chúng tôi nay có làm đại-lý hàng dầu " Á Tế Á hỏa du Công Ty " (Cie Franco-Asiatique des Pétroles) là hãng dầu rất có tiếng cả hoàn cầu,

Bán đủ các thứ dầu hỏa như là.

Dầu hỏa hiệu " Con Sò " dùng rất sang trọng.
» » » " Cá Gáy " sáng thật khỏe mắt.
» » » " Cái Mão " thắp bền sức đượm.
» » » " Hoa thị " bán thậm chí rẻ.

LẠI CÒN CÓ Dầu Essence Shell tốt tột bậc dùng thắp đèn manchon, chạy xe điện, dầu huile M. C. C. và các thứ mỡ để chạy các máy, máy in, máy cưa, máy điện vân vân ; dầu trừ mối, dầu trừ rét, dầu để hòa sơn, đèn nến hiệu Tăng-Mao (Bougie " Couronne ") là đèn củ, bạch lạp (paraffine) dùng để đúc đèn nến ; đèn Manchon hiệu Tito Landi. — Lại biết sửa các thứ đèn đất và đèn manchon rất tài tình lanh lẹ.

Giá cả thực thà, tiếp rước tử tế, bán sỉ bán lẻ đủ cách, ai là quí khách biết thương người đồng bào Việt Nam ta mới bước đầu lên đường thương mại, xin chiếu cố đến hiệu chúng tôi là hiệu :

AN-NHƠN *Rue Paul Bert Huế (Bán hàng lụa)*
Quai Đông Ba Huế Bán dầu đèn)
Téléphone N° 59

Gởi thơ, mandat, colis đến AN NHƠN Rue Paul Bert thì đề tên M. Nguyễn nhơn-Cung
Gởi thơ, mandat, colis đến AN-NHƠN Quai Đông Ba thì đề tên M. Bửu-Bác

Cẩn Cáo, Nguyễn-nhơn-Từ

CUỘC THI QUẢNG CÁO
của hiệu HƯƠNG-KÝ

Các kiểu vẽ dự cuộc thi mới được 24 kiểu, còn các bài thơ mới nhận được có 20 bài cho nên chưa đủ giải thưởng, vậy xin gia một hạng hai tháng nữa để các nhà văn-sĩ và các tay mỹ-thuật có đủ thời giờ mà giúp quảng cáo cho việc công nghệ nước nhà.

HƯƠNG-KÝ Photo Hanoi
Cẩn bạch

BỆNH QUÍ ĐÃ CÓ THUỐC TIÊN

Hễ ai mắc phải bệnh lậu hay dương mai đã uống thuốc khắp cả mọi nơi rồi mà không khỏi và rất hết nọc, hễ uống đến thuốc của bổn hiệu bệnh nặng thế nào cũng phải khỏi và rút hết nọc mà không hại đường sinh dục và thân thể người vẫn khỏe mạnh như thường. Không có mệt mỏi gì cả, hai món thuốc này hiệu đã nổi danh tiếng xưa nay rồi, ai dùng qua rồi cũng khen và chịu cho bổn hiệu chế ra được hai món thuốc rất là thần hiệu như vậy thật thế không dám nói khoe. Thuốc lậu 1 $ 00 một hộp, dương mai 3 $ 00 một lọ. Bổn hiệu gửi linh hóa giao ngân rất chóng và cẩn thận.

HOÀNG-VĂN ẤP
67 phố Ninh-xá Bắc-Ninh

MỘNG LƯƠNG ĐƯỜNG
Pharmacie et médecin
N°, 80 Rue Daingai-Soctrang.

Bổn đường bán đủ các món thuốc, sống, chín, và cao, đơn, hườn, tán của các nhà trứ danh trong cõi Đông-dương này. Trong tiệm lại sẵn có thầy danh y coi mạch hốt thuốc, rất tiện cho các ngài trong lúc cần dùng.

Bổn đường có chế hườn thuốc thiên-thời, trị bệnh thổ tả, cho khắp mọi nơi dùng dầu lành dỡ, thuốc ấy chỉ cho không, không bán chác gì, nếu ai có bệnh cần kíp, bất luận quen lạ, xa gần, hỏi đến thì bổn đường xin sẵn lòng gởi biếu ngay.

Kính-cáo quốc-dân

Một tấn thảm kịch mới sảy ra.

Thưa các ngài, cái thảm kịch nói đây là cốt để các ngài chú ý đến mấy thứ thuốc của hiệu Từ-ngọc-Liên, hiệu chính ở Đáp-cầu 46 rue Principale, và chi điếm ở Hanoi, 74 rue Tiên-tsin, như sau này. Thuốc ho trẻ con số 1 rủ trẻ con ho nặng đến đâu cũng khỏi, 0$35. Rượu bổ trị bệnh tê bại số 2, giá 2$00, nhất là các ông bà già và các bà sau khi ở cữ rừng cũng khỏe lạ. Thuốc tán bụng kinh niên số 13 uống vào khỏi ngay lập tức, 0$50. Thuốc ly số 5 để trị bệnh kiết lỵ hoặc đi ra máu, sày mũi, rủ nặng đến đâu cũng khỏi, giá 0$40. Thuốc bổ người nhiều số 4 giá 0$80. Thuốc ghẻ số 7 cuồng rất dán dít, 0$10. — Còn hai thứ thuốc nữa khắp ba kỳ Trung Nam các đều biết tiếng, là thuốc lậu số 3, giá 1$50, thuốc tim la số 6 giá 2$00, hai thứ thuốc này rủ bệnh nặng mấy lâu năm đến đâu cũng khỏi rút nọc mà không hại sinh dục.

Các hiệu đại lý. — Tại Trung kỳ (Annam), về tỉnh Vinh nhà M. Lê-đình-Mai ngõ Yên-miếu sau đền Hội quán, Tourane hiệu Thọ-khanh Nguyễn-tại-Huệ phố Hồm-Vi, — Nhatrang Mộng-hương thư quán Vương-gia-Bật. Tại Nam kỳ (Cochinchine) hiệu Đinh-thành-Song. — Tại Bắc-kỳ (Tonkin) Hải-phòng Hương-hải thư điếm, 92 Boulevard Bonnal — Nam-Định Ích-sinh đường 190 phố khách — Hải-dương hiệu Xuân-khê 65 phố Đông-môn. Hanam hiệu Liên-châu phố Châu cầu. Tuyên-quang hiệu thợ may Lương-viết-Tú 6 phố Xuân Hòa — Hanoi Kim-đức-giang 83 phố Hàng Bồ — Phú-thọ hiệu Phúc Long Hưng phố Đệ nhị.

Hiệu SONG-HOA
Số 208, phố khách tỉnh Nam-định (Bắc-kỳ)
Máy nói số 56

Cửa hàng Annam mới mở rất to.

Nhân dịp hết năm, bản hiệu bán đại hạ giá cho hết hàng nào là các thứ gấm, vóc, nhiễu, saĩn, đoạn, thượng hải, cẩm châu, cẩm nhung, cachemires, nhung các mùi, the lượt, lãnh, lụa tây trắng khổ rộng 1m20 và khổ rộng 0m70 các thứ vải, các thứ len dạ, gabardines, tussors, albagas, serges, tissus imperméables vân vân . . . . ngài nào ở xa, xin gửi hàng theo cách lãnh hóa giao ngân. Bản hiệu nhận bán đại lý các thứ hàng nội hóa của nước nhà. Lại có bán các thứ thuốc gia truyền rất hay như thuốc « Giang-mai » thuốc « Lậu » thuốc « Sốt-rét ngã nước » thuốc « Đau răng » vân vân.

Xin các ngài sẵn lòng chiếu cố cho người đồng bang, chúng tôi rất cảm ơn và đa tạ vô cùng.

TO NHẤT Ở ĐÔNG-PHÁP

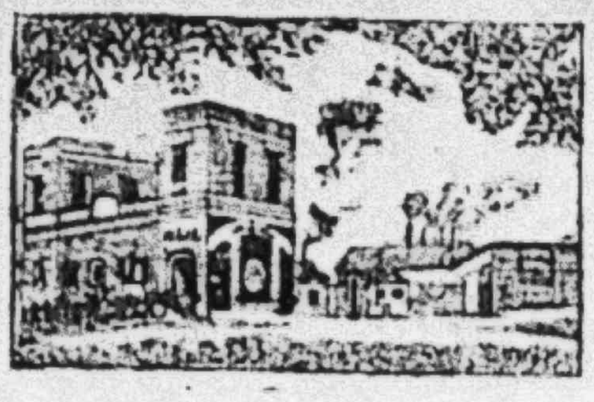

CỦA NGƯỜI ANNAM

Bản sở chuyên chế các thức peintures ordinaires, laquées, vernis, essence de térébenthine, cire à paquet, chromo - encaustique, couleurs pour peintures et à la chaux etc. . .

marque "**RÉSISTANCO**"
Hàng thực tốt giá thực hạ.

Envoi de catalogues et échantillons sur demande.

NGUYEN-SON-HA, Fabricant
Bureau : 46 *Bd — Amiral Courbet* | *HAIPHONG*
Usine : *Route de Lach-Tray*
Adresse tél. Sonha — Haiphong — téléphone 208

Người Nam xin hãy giúp người nước Nam.

Hiệu chúng tôi có bán đủ đồ tạp hóa và hàng, tơ, lụa, nhứt là đồ ăn mặc theo kim thời như : Faux-cols Régates. Chemises. Pyjamas. Giấy, vở, nón vân vân, đủ hạng.

Làm Đại-lý nhiều hãng lớn ở Saigon và ở Hanội bán xe máy và đồ phụ tùng nhiều kiểu đẹp đẽ và chất giá phải chăng.

Làm Đại-lý cho hãng Etablissements Indophono ở Hanội (Agence pour le Sud Annam) bán máy hát và dĩa hát cải-lương hiệu Victor và Odéon (con chó nghe tiếng hát trong máy mà biết tiếng của chủ nó là một thứ dĩa rất nay có tiếng mà đồng bào ta ưa dùng bấy lâu nay. Lại có trữ bán súc gỗ cất nhà Tạp Mộc và Danh Mộc) ở xa, ai có cần dùng đều gì xin cứ viết thơ thương nghị, chúng tôi sẵn lòng hồi âm lập tức.

Nay kính
Bazar " LA CONFIANCE " dit TINTHÀNH
(Annam) Nhatrang
ĐẶNG-LONG CHÂU, Directeur

MAGASIN DE SOIERIES
TÂN LỢI
138-140, Bd Tổng-đốc-Phương (CHOLON)

Bổn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải như là : lãnh, xuyến, trừu, cẩm-nhung, cẩm châu v. v... Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không hề sợ phai trổ. Bán lẻ đủ các thứ hàng bombay, hàng Nhựt-bổn v. v... Khăn dội đầu rút vải thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp.

Trữ bán sỉ và lẻ đủ thứ màu nhuộm của Tây hiệu " Teinture Idéale " danh tiếng thuở nay ở Nam-kỳ.

Bánh hộp biscuits " Kim-Thời " của bổn hiệu chế tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$ 75 tại bổn hiệu mua sỉ có huê-hồng).

Bổn hiệu buôn bán đã mấy chục năm cùng các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ.

Ở xa xin viết thơ thương-nghị

TÂN LỢI
138-140, Bd Tổng đốc-Phương Cholon

TÂN-LỢI
TAILLEUR
120, Rue d'Espagne SAIGON

May đồ tây phục, theo kiểu kim thời, đã khéo lại mau, lại rẻ đủ thứ.

論語格言 LUẬN NGỮ CÁCH NGÔN

Hỡi nam học sinh ta ! Hỡi nữ học sinh ta! có muốn biết luân thường đạo lý đời xưa không ? Nếu muốn biết đọc qua tập Luận ngữ cách ngôn này thì biết.

Tổng đại lý tại ĐẮC LẬP ẤN QUÁN HUẾ.

BÁN BUÔN ĐI KHẮP CÕI ĐÔNG-PHÁP

Thuốc dòng hạng 6 lạng
Thuốc dánh hạng 3 lạng
Mua buôn tính giá riêng

Thuốc lào " Hoành Phát "

BÁN TẠI HIỆU :
LY SENG BAO
42 Phố hàng bồ HANOI
Giây nói số 230 Hòm thơ số 41

THAY ĐỔI MỚI RỒI

Nhà hàng của tôi trước ở Ninh-hòa nay đã đem về Nhatrang đường N° 1 trước mặt nhà hàng máy nước đá của hiệu Stad.

Nhà hàng chúng tôi, buôn bán tạp hóa, đủ các thứ ăn mặc : hàng tàu, tây, nam, bắc. Có bán vật hạng làm nhà cửa như : Vôi gạch, vân vân, có xe bò cho mướn chở hàng hóa, và lãnh hành các công trình. Lại có Garage để sửa xe hơi. Đủ thợ sửa các thứ máy, có thợ rèn, rèn đồ nông nghệ bán nữa. Có bán khoan, bàn tiện vân vân.

Xin các ngài chiếu cố cho người đồng ban được một phần quyền lợi bổn hiệu xin cảm ơn đời đời.

ĐỖ-TRẤP, hiệu nhà là ĐỖ-VINH-LONG dit VIÊN-XIN
Commerçant NHA-TRANG
Thơ và giây thép xin đề : Mr VIÊN-XIN
Entrepreneur à NHA-TRANG

NGUYEN-VAN-THONG
DIT TAN-THANH
Faifoo — Annam

Entreprise des travaux en Annam
TRANSPORT D'AUTOMOBILE
LIBRAIRIE CORDONNERIE EPICERIE CHAPELLERIE

Bảo lãnh cửa nhà và kiều lương đạo lộ.
Buôn bán tạp hóa và cho thuê xe điện.

ĐÔNG - XUÂN - HƯƠNG
(Hiệu bán thuốc lào)

GIÁ HẠ - THUỐC NGON
Xin mời quí khách chiếu cố ! ! !
Ngài nào ở xa, bản hiệu xin gởi thuốc theo lối lĩnh hóa giao ngân.
Nguyễn ngọc-Tuyết
181 - 183 Rue Auvergne, Vinh
(Annam)

CÁO BẠCH
CHÈ ĐẦU XUÂN

Cần dùng nhiều người làm Đại-lý để bán chè, pháo Tiên-ong, hoặc ăn lương, hoặc ăn hoa-hồng, ai muốn làm mời đến Tổng-cục châm chước.

Hương càng đượm lửa càng nồng,
Rày xem phỏng đã thỏa lòng ước ao.

Một mối lợi 6 triệu bạc chè tiêu thụ một năm ở trong cõi Đông-pháp, 25 triệu đồng bào ta đã bỏ chìm đắm về tay người ngoài hưởng thụ hơn 4 ngàn năm nay.

Bạn thương nghiệp Tiên-long thương đoàn chúng tôi có lời kính trình các quí khách, chiếu cố dùng thứ chè Tiên-long tự nhiên hương chả, bản hiệu chuyên môn hè cứu 15 năm trời, nay đã được hoàn toàn công hiệu, cũng đủ 2 thứ : Liên-tử và Ô-long, chè gói, chè bao, giá bán phải chăng, bán buôn rẻ hơn.

Hương vị chè đặc biệt như sau này :

1. — Thế nào là tự nhiên hương ! Mùi thơm thanh nhã ngon bùi như mùi cơm vừa mát vừa hợp vệ sinh, uống xong trong cổ cứ man mát ngọt ngọt có kinh nghiệm thì mới có giá trị, không như các thứ chè hại thận kia.

2. — Thế nào là nguyên chất, chè Tiên long được 7, 8 nước, càng về nước thứ 2, 3, 4 càng ngon, dịu, chè đậm đà, không như chè mất ngủ kia.

Chè Tiên long nguyên chất, đã có giấy thí nghiệm tại tòa thí nghiệm nhà nước, chè Tiên long không có tí chất độc nào cả.

3. — Các quí khách dùng chè Tiên long lợi một thành hai, vì là một ấm chè khác 10 phần, mà chè Tiên long có 5 phần đã đủ một ấm rồi, nên dùng như chè khác thì đặc quá.

Pháo. Bản hiệu lại chuyên môn chế tạo ra cả các thứ pháo rất kêu, rất đẹp, điện quang, kim tiền, và cây bông, thăng thiên các quí khách ai muốn kiểu gì cũng làm được, xin bạn đồng bang chiếu cố mà chấn hưng nội hóa cho, có phân sự các tỉnh.

Các Tổng-cục và các Đại lý Tiên-long Thương-đoàn lại có nhận bán Thần kinh Tạp-chí cho tiện các chư tôn quân tử cần dùng.

Kính cáo

Tiên-Long thương đoàn Tổng-cục
BẮC-KỲ : Đệ nhất tổng cục 52 Rue des pipes Hanoi téléphone n° 475
TRUNG-KỲ : Đệ nhị tổng cục Rue de Thượng-tứ à Huế
Đệ tam tổng cục Bd Maréchal Foch à Vinh (Nghệ an) téléphone n° 32
Đệ tứ tổng cục à Quinhon

Imprimerie TIẾNG-DÂN HUẾ

Directeur Gérant Huynh-Thuc-Khang